

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ต้นทุนและประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดใน
จังหวัดลำปาง

ผู้เขียน

นางสุกัลณี เสนานุช

ปริญญา

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผศ. ดร.ปิยะลักษณ์ พุททวงศ์ ประธานกรรมการ
อ.กนต์สินี กันทะวงศ์วาร กรรมการ
ผศ. ดร.นิสิต พันธมิตร กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องต้นทุนและประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดในจังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ ประการที่หนึ่ง เพื่อศึกษาลักษณะการผลิต การตลาด และต้นทุนการผลิตสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง ประการที่สอง เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเขตตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 150 ราย จากหมู่บ้านที่มีจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมากห้าอันดับแรกของตำบลบ้านเสด็จ

ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลทั่วไปและลักษณะการผลิตเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยจะเป็นผู้ดูแลจัดการในไร่และเพศหญิงจะเป็นผู้ช่วยดูแลไร่ เหตุผลที่เลือกปลูกสับปะรดเพราะความชำนาญและเป็นอาชีพหลัก พื้นที่การเพาะปลูกเฉลี่ย 14.80 ไร่ต่อราย สับปะรดเป็นพืชที่ปลูกได้ทั้งปีแต่ไม่ชอบพื้นที่ชุ่มน้ำและมีน้ำขังแต่ชอบที่ลาดเชิงเขา ดินร่วนปนทรายระบายน้ำได้ดี การเตรียมดินเพื่อปลูกควรไถดินให้ลึก 40 – 50 ซม. ในการขยายพันธุ์สามารถใช้หน่อและจุก การปลูกควรปลูกในช่วงที่ดินไม่มีความชื้นมากเกินไปช่วงเวลาที่เหมาะสมคือเดือน มกราคม – เมษายน ในการดูแลรักษาสับปะรดเกษตรกรส่วนใหญ่จะใส่ปุ๋ยสับปะรด 2 ครั้ง คือ หลังจากปลูกได้ประมาณ 3 – 4 เดือน และจะใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 เมื่อปลูกได้ประมาณ 7 – 8 เดือน การพ่นยากำจัดศัตรูพืชจะทำควบคู่กับการให้ปุ๋ย ปกติหลังใส่ปุ๋ยก็พ่นยาตามเพื่อไม่ให้วัชพืชแย่งปุ๋ยสับปะรด ถ้าวัชพืชมีปริมาณมาก

เกิน ไปก็จะทำการพ่นยาก่อน 1 – 2 สัปดาห์ก่อนใส่ปุ๋ย เมื่อปลูกได้ประมาณ 10 – 12 เดือนจะออกดอกและให้ผลอ่อน เมื่อผลอ่อนมีอายุประมาณ 2 – 3 เดือนเกษตรกรจะมีครวบใบด้วยไม้ดอกเพื่อป้องกันแดดเผาผลสับปะรด จากผลอ่อนจนกระทั่งผลแก่ใช้เวลาประมาณ 6 เดือน

ผลการศึกษาด้านการตลาดและต้นทุนการผลิตเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างใช้ปัจจัยการผลิตเหมือนกันและจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ที่ดิน เครื่องพ่นยา เครื่องตัดหญ้า มีด จอบ เสียม เคียว และถังพลาสติก (200 ลิตร) เพราะพื้นที่เพาะปลูกติดกัน ผู้ปลูกเป็นเครือญาติกัน ใช้แรงงานกลุ่มเดียวกัน ทำให้เกิดการเลียนแบบกัน และการใช้แรงงานในการทำงานในไร่เกษตรกรจะใช้แรงงานในครอบครัว การลงแขก และการจ้างแรงงานเพิ่มเติมในเวลาเดียวกันซึ่งจ้างคนในหมู่บ้านหรือตำบลเดียวกัน

จากการศึกษาด้านต้นทุนการผลิต เกษตรกรมี ต้นทุนรวมเฉลี่ย 14,561.67 บาทต่อไร่ ต้นทุนด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ในไร่เฉลี่ย 2,238.65 บาทต่อไร่ ค่าเช่าพื้นที่ดินในการใช้ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 6,660 บาทต่อไร่ ค่าเตรียมดินเฉลี่ย 22,200 บาทต่อไร่ ดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อลงทุนเฉลี่ย 10,100 บาทต่อไร่ ค่าแรงงานในการทำไร่ 69,320 บาทต่อไร่ และ ค่าน้ำมันเฉลี่ย 36,504.50 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเฉลี่ย 27,663 บาทต่อไร่ ค่ายาปราบศัตรูพืชเฉลี่ย 15,548 บาทต่อไร่ ต้นทุนรวมเฉลี่ย 218,883.16 บาทต่อไร่ ต้นทุนรวม 14,561.67 บาทต่อไร่ ผลผลิตรวมเฉลี่ย 64,665.33 กิโลกรัมผลผลิตสับปะรดเฉลี่ย 4,369 กิโลกรัมต่อไร่ และ ต้นทุน 3.33 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรทำการจำหน่ายสับปะรดให้กับตัวแทนบริษัทหรือผู้รวบรวมของบริษัท (เป็นการจำหน่ายให้โรงงานเพื่อแปรรูปโดยการชั่งน้ำหนัก และจำหน่ายให้กับเกษตรกรรายใหญ่หากเป็นสับปะรดโรงงานจะใช้วิธีชั่งหนัก และจำหน่ายเป็นหัวหากเป็นจำหน่ายเพื่อบริโภคสด

ผลการศึกษาประสิทธิภาพการผลิตการประมาณสมการการผลิตสับปะรดพบว่าการผลิตสับปะรดอยู่ในช่วงผลผลิตลดลง (Decreasing Returns to Scale) คือ ผลผลิตที่ได้น้อยกว่าปัจจัยการผลิตที่ใช้ผลิต เมื่อนำสมการการผลิตเพื่อทดสอบประสิทธิภาพทางด้านเทคนิคพบว่า การผลิตสับปะรดมีพบความไม่มีประสิทธิภาพทางด้านเทคนิค (Technical Inefficiency) ทั้งนี้อาจเกิดจากลักษณะการผลิตของเกษตรกรมีการลอกเลียนแบบและจ้างเหมาแรงงานในแหล่งเดียวกันทำให้มีต้นทุนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เมื่อพิจารณาด้านประสิทธิภาพด้านการจัดสรรทรัพยากร (Allocative Efficiency) และประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Efficiency) พบว่ายังมีประสิทธิภาพต่ำ ดังนั้นสรุปเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดลำปางมีประสิทธิภาพด้านเทคนิคการผลิตมากแต่ประสิทธิภาพด้านการจัดสรรปัจจัยการผลิตกับประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์ต่ำซึ่งแสดงว่าการปลูกสับปะรดของเกษตรกรยังสามารถปรับลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงได้อีก

Independent Study Title	Cost and Efficiency of Pineapple Production in Lampang Province	
Author	Mrs.Sugunnee Senanuch	
Degree	Master of Economics	
Independent Study Advisory Committee	Asst. Prof. Dr. Piyaluk Buddhawongsa	Chairperson
	Lect. Kansinee Guntawongwan	Member
	Asst. Prof. Dr. Nisit Panthamit	Member

ABSTACT

The production, marketing and the production cost of pineapple (*Pattavia cultivar*) as well as the production on efficiency of the pineapple growers in Lampang Province were examined in this study. Data and information were collected from 150 pineapple growers and relevant persons in the five villages having the largest numbers of growers in Tambon Ban Sadej, Muaeng District, Lampang Province.

Most pineapple growers were found to be male and the farm manager themselves while female farmers generally worked as farmhand. The farmers grew pineapple because they were skillful in this crop and cultivation has been their main occupation. The average farm size was 14.80 rai. The pineapple is a perennial and cannot stand wet a water logging condition. The best area for the pineapple is hill stop and the best soil is well-drained sandy loam. Land should be ploughed to 40-50 cm. in depth to prepare for the cultivation. Pineapple suckers and crowns can be used as planting material which should be planted when the soil moisture is not too high preferably during January–April. Pineapple growers generally apply fertilizers twice at 3-4 months after planting and 7-8 months after planting. Chemical spraying is normally applied after fertilization to prevent weeds' competition for the nutrients or done 1-2 weeks before fertilization if the weeds are too heavy. About 10-12 months after planting, the pineapples start to produce

flowers and young fruits. When young fruits are about 2-3 months old, the growers will pull the strap like leaves up and fasten them to cover the fruit to prevent it from sunburn. It takes 6 months for fruits to mature.

The pineapple growers under study were found to use similar kind and level of production inputs including land, spraying machine, grass mower, hoe spade, sickle, and (200 liter) plastic bin. This is because their farmland is next to one another's, they are related as kinsmen, and they use the same groups of farmhand hence leading to the imitative practices. Farm labors are from family members, exchange labors, as well as additional wage workers who are local villagers or villagers in the same tambon.

On the average, the total production cost was 14,561.67 baht per rai. Each farm household, also on the average, spent 2,238.65 baht for farm tools and machinery, 6,660 baht for land renting, 22,200 baht for land preparation, 10,100 baht for investment credit interest, 69,320 baht for labor cost 36,504.50 baht for planting materials(suckers or crowns), 27,663 baht for fertilizer, and 15,548 baht for pest control chemicals. The total expenditure per farm household was, therefore, 218,883.16 baht. From the total cost of 14,561.67 baht/rai and the total output of 64,665.33 kilograms; the pineapple yield became 4,369 kilograms per rai and the average cost per kilogram was 3.33 baht. The pineapple growers sold their outputs to representatives or procurers of business firms (for pineapple processing) by the weight. They also sold to large farmers by the weight if the fruits would be used for processing and by the head if the fruits were for direct consumption.

This study found the pineapple production in Lampang Province was decreasing returns to scale. The farms on the average had technical inefficiency probably due to the imitative practices and the use of the same source of wage workers which contributed to the similar cost structure. Meanwhile, they also had low allocative efficiency and low economic efficiency; and this implies they might be able to cut down their cost of production further.

All rights reserved